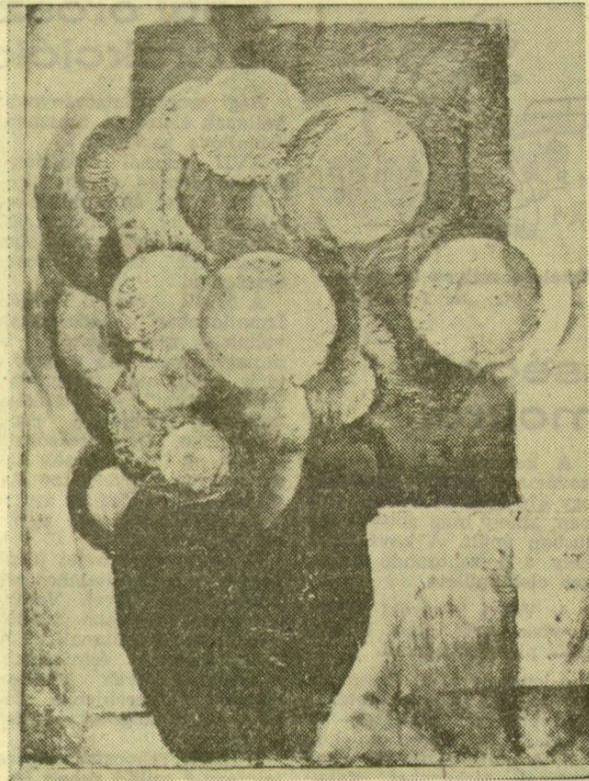

SANZON — TANULSÁGGAL

Az új ruhád az szép volt
s benne te. —
„Párizsi” — mondta a könnyed fölény. —
De úgy ám, hogy
a Place Pigalle fanyar lehellete
bebújt felöltöm vásott könyökén.
A hangsúly tette — én már nem tudom —
ahogyan mondtad — „párizsi” — szívem?
Csak arra emlékszem hogy hirtelen
minden oly előkelő lett és idegen
azon az estén ott a Körúton;
hogy kopottas, vidékies idegem
beléborzongott. —

— Épp mondani akartam;
én úgy terveztem eddig:
— hogyha már párizsi — hát az a modell
Van Gogh legyen vagy Guillaume Apollinaire
(legalább kettőnknek)
— amikor látom
hogy egy faluról ideszármazott
tanácstalan akácról
a foltozott ösvégi levelek
oly szegyenlősen hullanak alá
mint holmi divatjamúlt
hazai népviselet. —

Hogy ez tette, a hangsúly, vagy egyéb?
— már nem tudom — de olyan messze voltál
akkor mint még sosem.
— Pedig, szívem, az új ruhád az szép volt. —
S mégis — mondd már — ahogyan lassan távolodtál —
mi hozta hozzám egyre közelébb
— levászon ingben, kékfestős kötényben —
a barmódpusztai cselédsort?

PÉTERFY LÁSZLÓ SÁRGA VIRÁGOK

— Kintről?
— Igen. A fászkerti iskolánál irodalmi estet tartottunk. Lekéstem a buszt.
Berkes körül hullámozni kezd a víz.
— Mivel jöttél be?
— Képzeld, autóstoppal.
Azzal ki is megy a fürdőszobából, de nyitva hagyja az ajtót.
— Hogyhogy autóstoppal?
— Nem értem. Mit mondtál?
— Azt kérdeztem — ordítja Berkes —, hogyhogy autóstoppal?!
— Hát úgy, hogy kiálltam a tanács-háza elé, és integettem. Aztán jött egy kocsi, és fölvettem.
— Milyen kocsi volt?! — ordítja Berkes.
— Ne ordíts. Itt vagyok.
— Nem ordított! Azt kérdeztem, milyen kocsi volt.
— Talán Wartburg...
Berkes már kinn van a vízből. Sőt ott áll a szobaajtóban. Éva éppen a kombinéból bújik ki.
Berkes agyában valami kattán. Előbb egyet, és halkan. Aztán kettőt, hármat, négyet, egyre hangosabban. Végül már úgy zakatol, mint valami mozdonykerék.
Éva meg ott áll félmeztelen. Keresi a pongyoláját.
— És képzeld — mondja —, nem elég, hogy lassan jöttünk, mint a teknősbéka, ráadásul el is tévedtünk. A zakatolás hirtelen tetet őt. Egy kalapács kezd döngötni Berkes tudatát.
— Az első útkeresztezédséknél véletlenül rászaladtunk egy dűlőtra. — Közben lehajol, bekukkant a fotelek mögé. — Itt sincs... Gurultunk vagy öt kilométert, mire észrevettük, hogy eltévedtünk. Jó, mi? Először próbálkoztam stoppal, és mindjárt kifog-

tam egy tanulóvezetőt... Tényleg nem látad a pongyolámat?
A kalapács is abbahagyja. Ellenben Berkes agyában felberreg egy vetítógép. Megy a Wartburg... a belseje sötét... A jávorbajuszos ipse... biztos, hogy jávorbajuszos... Aztán észrevétel nélkül elfordulnak a dűlőúton... És az ülés támlája... a támlája.
A vetítógép is abbahagyja.
Éva diadalittasan tartja kezében a megtalált pongyolát.
— Leeresztetted a vizet?
— Hogy hívják?
— Kit?
— Azt az autóst! Hogy hívják?!
— Ne ordíts!
— Nem ordított! A nevét!
— Nem tudom.
— Hogyhogy nem tudod?!
— Nem mutatkoztál be, én meg elfelejtettem megkérdezni — és be-megy a fürdőszobába.
Berkes egy foteleba hanyatlik. Már rég be kellett volna helyezni a faluról... Most persze lemossa magáról... Addig veri a fejét, míg meg nem mondja a pasas nevét... Aztán megöli, meg-ö-li...
De nem megy sehová.
Éva megáll előtte.
— Hát te?
Berkes hallgat.
— Csak tusoltam, és mégis kimelegedtem. Jé... neked is csuromvíz a homlokod.
Ledobja magáról a pongyolát, bekapcsolja a ventilátort, és odaül a férfi mellé.
Most rögtön elzavarom. Mielőtt megütném, rögtön elzavarom — gondolja Berkes.
A ventilátor surrogva keveri a levegőt.
— Klassz, mi?

— Mi az, hogy klassz?
— Hát a ventilátor. Olyan klassz-szul keveri a levegőt.
Berkes hallgat. Most — gondolja.
— Te, igazán megtaníthatnál vezetni.
— Micsodát?
— Hát vezetni. Az a nő is, aki behozott, most vizsgázott. Tegnapelőtt.
— Nő? Miféle nő?!
— Hát aki behozott. Valami orvos felesége, a szomszéd faluból... Miért, te mit gondoltál?
— Semmit.
Azzal átkapja a vállát, magához rántja, elkezd csókolgatni.
Éva pirulva löki el magától.
— Nem vagyunk már nászutasok.
— Persze... persze... nem...
— Akarsz vacsorát?
— Hát persze.
Berkes feláll. Most minden olyan gyönyörű. Konyakot vesz elő. Üveg-ből iszik. Guk, guk — mondja a konyak, és leszalad a torkán.
Most minden olyan gyönyörű.
A parkett ragyog, a bútorok ragyognak.
Nadrágja ott lóg a szék karfáján. Kihalássza a farzsebből a jegyzetfüzetet. Az utolsó oldalon öt szám. Ja, persze, a nő. A Vera.
A konyhából a sült krumpoli serce-gése hallik. Becsukja az ajtót, be ne jöjjön a szag.
Tollat vesz elő és egyenként le-ikszeli a számokat. De úgy, hogy azért ki lehessen olvasni mind az ötöt.
Cipész kátéesz, férfihangra.
Nagy, szálkás betűkkel odafirja az átkészelt számok fölé: Sramek mű-vezető.
Aztán áthúzza ezt is.

AZ ÉG KÉKJE

Guzi Kálmán visszafojtott lélegzettel megállt az ajtó előtt, s ez az idő elég volt, hogy ismét elfogja a kétke-dés; jobb lett volna, ha egy utcai telefonkönyvből kinéz magának egy érdeke-sebb gyárat, de hirtelen ma-ga előtt látta a fűtőt, akinél ágyrajáró volt, hallotta ásító, reggeli hangját, amint épp azt mondja: — Ha nem bí-rod a nyers bőr szagát, ak-kor menj a kölnigyárba dol-gozni... Guzi Kálmán vé-gigpillantott a fényes, fehér irodai folyosón, s azt gon-dolta beletörődve: „Ha egy-szer ide adtam be a levele-met, most már nem hátrál-hatok meg”.

A titkárnő a fél szemé-ről fölismerte Guzi Kál-mánt.
— Hívatta az igazgató elv-társ? — kérdezte.
— Nem, nem hívatott, csak én úgy gondoltam... — mondta a fiatal ember kissé megzavarodva, s rögtön el is akadt, mintha nem találta volna a következő szavakat. Elvörösödvé állt az ajtó kö-zelében, és az is mélyen za-vart, hogy az esőben átázott ruhája a melegben kezdett furcsa szagot árasztani.

A nő felállt, megkerülte az asztalt. Terhes volt, a lábait nehézkesen szétrakta. Lát-szott, hogy közel van a szű-léshez. Ahogy ment, ruháján a nagy virágminták hasonló nehézkességgel mozogtak ide-oda.
Guzi Kálmán a zöld ajtót nézte, amely mögött a titkárnő eltűnt, és e percben vilá-gosan látta maga előtt a le-velét, sokkal világosabban, mint amikor megírta: „Ki-lenc intézetben voltam álla-mi gondozott, tizenegyszer szöktem meg...” Azt gon-dolta: „Mennyivel egyszerűbb volna, ha most megtapinthat-nám a zsebemben azt a levele-t”.

A titkárnő valósággal ki-bújt az ajtón, mintha a vas-tag szivarfüstöt nem akarta volna kiengedni az igazgató irodájából.
— Az igazgató elvtárs üze-ni, hogy várjon egy kicsit — mondta. — Van ott egy ké-peslap is az asztalon. Néze-gesse addig!

Guzi Kálmán röviden bó-lintott, és letlepedett a ké-nyelmetlenül alacsony asztal mellé. A fiú külseje különö-sen így, megázva egy csöpp bizalmat sem árasztott. Hi-ányzó szemét gyerekkori já-tékban veszítette el. Ép sze-me híg kékséggel szinte át-fürödött a tárgyakon. Lapos-ra fésült vörös haja vizesen tapadt a fejére. Hegyes, vé-kony orra hosszan leszűrt a szája fölé. A nyakára gyü-rött piros sál csavarodott. Az igazgatóságtól állandóan nyir-kos volt a tenyere, amelyet időnként a nadrágjába törölt. Rövid térvázás után kezébe vette az egyik képeslapot. A

címoldalán egy atléta fekete teste feszült, a feje fölött az ég kékjéről látszott egy darab. Guzi Kálmán eltűnőd-ve nézte a sprintert: biztos egy világhíresség, tűnődött magában, de inkább valami furcsa, rokonszerű számkive-tettséget érzett a salak fölött úszó alakban...
Homályosan emlékezett az anyjára. Szalmaszínű haja hosszú volt, és két oldalt az arcára omlott. A toborzóiro-dában elszegődött egy távoli gyárépítkezéshez. Egy dara-bíval magával vitte, végül egy vasutasra bízta, és így tör-tént, hogy Guzi Kálmánt a tanács hamarosan elhagyott-nak nyilvánította. Az első napokban nagyszerűen ére-zet magát az intézetben, ru-hákat, ingeket, bőrtáskát, tankönyvet, radírt, füzetcso-magot kapott. Később meg-tanulta, hogyan kell észre-vétlenül elbújni az időseb-bek elől, mert neki kellett összehajtogatnia a ruhájakat, és ha rákiáltottak: Lábhoz! — Guzi Kálmánnak a földre kellett vetnie magát. Egyik nap meguntta, és megszökött az intézetből. Egy hegyoldal-ban megtölte magát dióval, almával és lefeküdt. Mire fölébredt elfogták. Büntetés-ből egy ideig szoknyát viselt. A hatodik szökés után az in-tézetben megjelent egy kö-zépkorú, hízásra hajlamos nő.

— Velem jössz! — mondta szigorúan.
— Hová?
— Az új anyukádhoz.
Az új anyák az állomás előtt várakoztak a megbe-szélte helyen, a podgyászrak-tárnál, többségükön falusi asszonyok. Kis kerek csoport-ban összebújtak.
— Melyik az enyém? — kérdezte Guzi Kálmán.
Egy év múlva megtudta, hogy él az apja, egy ideg-gyógyintézetben ápolják. Le-velet írt, két hét múlva megjött a válasz: „Volt egy ilyen nevű ápolójuk, jelenleg egy másik város intézetében van”. Guzi Kálmán a tér-képen megnézte a várost, és nagyon furcsa volt, hogy ab-ba a kis fekete pontba az apját is bele kellett képzel-ni. De tudta: senki sem akadályozhatja meg, hogy el-menjen abba a városba. Ho-mályos elképzelései voltak arról, hogy mi lesz azután, ha megtalálja az apját. A vo-natban egy asszony a cso-magja után érdeklődött, egy katoná pedig bátorítónan há-tba veregette: — Ilyen kis országban, mint a miénk, nem lehet eltévedni!... Az ideggyógyintézetben azt hit-te, hogy rögtön az apjához vezetik, de két ápoló lefog-

ta. Kifaggatták, később te-lefonáltak valakinek. Végül jött egy hosszú hajú nővér, és Guzi Kálmánt bedugta a fürdőkádba.
— Az apám?
— Majd reggel. Ha a fő-orvos úr megengedi.

S egy napon, amikor elő-ször döbbsent az életére, eszé-be jutott a távoli gyógyin-tézet, az apja betegsége, és elkezdett panaszkodni, hogy fáj a feje, homályosan lát, nem tud aludni, arcát a fal-hoz szorította, és azt mon-dta: rettenetesen szédül. Na-pokon át vizsgálták a klini-kán, megröngenezték a fe-jét is.
Amikor a nevelőotthonból kiöregedett, az igazgató az állomáson szerzett neki munkát. Fél év telt el, amikor az állomásfőnök behívatta magához. A főnök igazgató-nak látszott, időnként fűr-készve végigmérte Guzi Kál-mán vékony, izzadt alak-ját.
— A mi kezünk alatt már nazarénus is dolgozott — mondta mérgesen. — A há-ború alatt egy halálraítél-t lengyel hadifoglyot is elbúj-tattunk. De...?
Az állomásfőnök megtöröl-te a homlokát. Guzira pillan-tott.
— Legutóbb is megevett húsz tablettát...
Guzi Kálmán elmosolyo-dott. Eszébe jutott a sima hajú lány, az első lány volt az életében. Azon az estén azt hitte: az egyetlen. Egy bokorba húzódtak. A közel-ben mentőautó szirénázott. Fent, a lovarda magasságá-ban megdördült az ég, mint-ha fel akart volna robban-ni. Guzi Kálmán torkát egy idegen, rángatózó vonal kö-tötte össze a gyomrával. A hangok szokatlanok voltak, aztán feleslegessé váltak. Va-lahonnan melegség jött, ami-ben föl kellett oldódnia, s akkor valami különös el-gedettség érzett, mintha egy hosszú, fáradságos út végéhez érkezett volna. É-s ni kezdett az eső, de ez már nem számított. Hazakísérte a lányt, majd visszament a bokrokhoz.
— Nem tehettem okosa-bat — mondta az állomás-főnöknek. — Éjszaka bőrig áztam, a szél is fújt nagyon. Tudtam, hogy legrosszabb esetben kórházba kerülök.
— Megszáradhatott volna otthon is.
— Akkor nem volt otthon. Ágyrajáró voltam egy szipirtónál.
— Mindegy. Most felmon-dunk magának.
— De hát, mit rontottam el?
— Semmit. De a mozdony-vezető szolt a tolatásvezető-nek, hogy neki két gyereke van. Nem vállalja magáért a felelősséget.
— Hat hónapja velük dol-gozom.
— Semmit se tehetek. Valaki megtudhatta magáról ezeket a dolgokat, és félnek, hogy csinál valamit. A vas-út nem játék, fiatalember!

A főnököt már nem ment vissza a mozdonyhoz, nem búcsúzott el azoktól az ap-róságoktól, amelyek meg-szerettették vele a rende-

zöt, a gurítót, a száraz, sa-lakos vasúti pályát, a vago-nok meleg árnyékát, a vas-utasok világát. Az első hó-napokban alig tudta kivár-ni a fizetését. Déliben el-köszönt a mozdony mel-lett, mint akit szabályos ebéd vár, aztán átmászott a kocsi alatt, és ott várta meg az ebéddő végét, el-rejtőzve. Szabadjegye volt, s hét végén mindig felült egy céltalan vonatra, és utazgatott, mintha hazaut-azott volna.

Napokig a tányérsapkák jártak az eszében. Éjsza-kánként a mozdony gőzfel-hőjében mosolyogtak az overállarcok. A felmondás után egy héttel Guzi Kál-mán este elment abba a vendéglőbe, ahol a mozdonyvezető szabadidejében sörözni szokott. Guzi meg-állt a pultnál, lehajtott egy-másután három pohár ru-mot. A sarokban ott ült a mozdonyvezető, szemben vele egy madárfejű ember támaszkodott a könyökével az asztalra. Guzi Kálmán se sietett el, de miután úgy érezte, hogy már eleget ivott: rátámadt a mozdony-vezetőre. A tárgyaláson sú-lyos testisértséért és garáz-daságért hat hónapra ítél-ték...
A titkárnő asztalán felbú-gott a szerkezet jelzőhangja.
— Bemehe! — mondta.

Guzi Kálmán, aki húsz-éves korára megtanult gya-nakvással és kihívással nézni a vele szem-ben álló emberek szemébe: lehajtott fejjel állt a nagy szőnyeg közepé táján. Az igazgató szokása szerint mel-lében ült az asztalnál. Szögletes álla elfoglalta az egész arcát, és így inkább faragványnak tűnt, mint em-beri arcnak. A hangja szá-razon csikorgott.
— Elovastam a levelét — mondta.
Guzi Kálmán a másik lá-bára nehezedett, de nem szolt.
— Jó hosszú levél volt — mondta az igazgató, és végre elmosolyodott.
— Nem tetszik kérdezni semmit? — szólalt meg Gu-zi Kálmán.
— Mit kérdeznek?
Az igazgató egy szelet papírt húzott maga elé, és ráírt valamit egy vastag tol-lal.
— Menjen le a hármas műhelybe — mondta, miköz-ben írt. — Itt a cédula! Ez-zel keresse föl Kántor mű-vezetőt. Már beszéltem vele. Majd ő rendbeszedi magát.
Guzi Kálmán átvette a pa-pírt, de nem mert belepil-lantani.
— És ott mi lesz? — kér-dezte ügyetlenül.
— Mi lenne? Dolgozni kell. Na, induljon már! A titkárnő majd megmagyarázza, hogy merre kell menni...
A szavak megragadtak Guzi Kálmánban, aztán bele-je hatoltak. Nem értette, hogy csak ennyi az egész, voltaképpen csak ezen a né-hány szón múlt, hogy az éle-te ide, vagy oda. Boldog zavarában motyogott valamit, majd meg is hajtotta magát. A feje fölött, mintha látszott volna egy darab az ég kék-jéből.

KONOK BUZDÍTÓ

riadtan guggolnak vertfalú házak
vertfalú házak sövények árnyak

hideg köd szállásol az udvar mélyén
a tetőn megremeg a kihűlt kémény

mészománc pattog nem siratja asszony
a fateknőben nincs aki dagasszon

az óra vassúlya lassan alászáll
rozsaí fakultak és inga alig jár

kihűlt a tűzhely is a lassuló szív is
régem volt örömök a faldalmas kín is

utolsót kattan a vén falióra
mintha várna egy másik kakasszóra

árnyakat öldös az ébredés fénye
sárga napraforgók fordulnak eleje.